

HET GEESTELIJK WELZIJN VAN DE GENERATIE DIE STIERF IN DE WOESTIJN

Dr. R. Dean Anderson v.d.m.

Wat moeten wij zeggen over het geestelijk welzijn van de generatie die in de woestijn stierf? Geeft de Bijbel grond om te zeggen dat een hele generatie van Gods kerk afgesneden werd (met alle gevolgen van dien)? Ging de generatie die 40 jaren in de woestijn vertoefde voor eeuwig verloren? De twijfel bij zo'n vraag is wel te begrijpen. God is toch een God van genade? Denk aan die mooie woorden van Psalm 103:8-13 die in het Avondmaalsformulier zo duidelijk naar voren komen. God is een God van vergeving. Toch wanneer wij vanuit heel de Schrift deze vraag bekijken zien wij dat het hier niet om onvoldoende genade gaat, maar om het hard ongelovig mensenhart. God vergeeft onze zonden als wij tot Hem komen *in geloof*—want met geloof komt oprecht berouw. Was er toen sprake van geloof, van berouw over de zonden?

Hebreeën 3 haalt Psalm 95 aan als het spreekt over de generatie in de woestijn. Psalm 95, geschreven in de tijd van koning David, doet een oproep aan het volk zijn hart niet te verharden zoals de generatie die 40 jaren in de woestijn moest doorbrengen. Over die generatie had de Here in zijn toorn gezworen dat zij tot zijn rustplaats niet zouden komen. Hij noemt als voorbeeld van hun harde harten, de geschiedenis bij Massa en Meriba (Exod. 17).¹ Wat wordt er met de woorden “mijn rustplaats” bedoeld? Zoals vaak in de psalmen mogen wij een dubbele betekenis hierin zien. Allereerst natuurlijk mocht die generatie het land Kanaän niet zien—dit oordeel kwam nadat het volk, naar aanleiding van het rapport van de 10 verspieters, het land niet wilde aanvallen (Num. 13-14). God wilde eerst heel het volk uitroeien en een ander volk doen opkomen uit Mozes (Num. 14:11-12). Maar Mozes heeft toen gepleit op Gods vergevingsgezindheid (v.18) waardoor God, omwille van het geloof van Kaleb (v.24), niet het gehele volk vernietigt (verg. Ps. 78:38). De volwassenen die Gods wonderen gezien hadden en zijn naam telkens weer gesmaad zouden desondanks wel moeten vallen. Allen die toen 20 jaar en ouder waren (d.w.z. alle volwassenen) zouden in de woestijn moeten sterven. Zij mochten het beloofde land niet binnentreden. Maar als Psalm 95 de Israëlieten in de tijd van David oproept om hun harten niet te verharden, en het toetreden tot Gods rustplaats hen voorhoudt als datgene waar het op aan komt, dan kan dit niet alleen een verwijzing zijn naar het land Kanaän (zie Hebr. 4:8). Ook de Israëlieten die al in Kanaän wonen zien uit naar deze rustplaats van God, de rustplaats waarvan Kanaän een symbool mag zijn—de eeuwige sabbatsrust van onze kwade werken in de definitieve verlossing in Christus.

Zo wordt er ook geredeneerd in de brief aan de Hebreeën. Als Hebreeën 3 en 4 het hebben over deze verloren generatie, dan merken wij dat er niet alleen sprake is van ongehoorzaamheid, maar ook van *ongeloof*. Die generatie had een “boos, ongelovig hart” en was “van de levende God afgevallen” (Hebr. 3:12, 19). Zij hadden het verbond verbroken (zie Hebr. 8:9 waar letterlijk staat dat zij niet bij het verbond *gebleven* waren). Mozes had ook aan hen “het evangelie” gepreekt, maar dat woord van leven ging niet gepaard met geloof (Hebr. 4:2). Ongeloof heeft eeuwige consequenties, consequenties die ook weerspiegeld worden in het feit dat zij het land Kanaän niet mochten binnentreden. Als Gods werkelijke rust gesloten wordt tot ongelovigen, dan moet ook het symbool van die rust (het land Kanaän) afgesloten worden. Met het oog op deze geschiedenis schrijft Hebreeën 6:4-6 over het feit dat het onmogelijk is om mensen die zo dicht bij Gods verlossing gestaan hebben en daarna zijn weggevallen opnieuw tot bekering te brengen. Deze generatie werd verlicht door het vuurkolom van de Here (zie Neh. 9:12, 19; Ps. 105:39), genoot van de hemelse gave van het manna (Exod. 16:4, 15; Ps. 78:24; 105:40; Neh. 9:15), kreeg deel aan de Heilige Geest

¹ Alleen Exod. 17 is hier bedoeld (zie Exod. 17:7) en niet Num. 20 (waar het over opstand bij de nieuwe generatie gaat).

toen die Geest uitgestort werd op de 70 die hen zouden leiden (Num. 11; Neh. 9:20; Jes. 63:10-11). Zij hoorden het goede woord van God via de prediking van Mozes (Hebr. 4:2) en mochten de krachten (d.w.z. de wonderen) van God zowel in Egypte als rond de Sinai en elders op reis persoonlijk meemaken.²

En inderdaad, wij merken uit de bijbelgeschiedenis dat die generatie van het verbond afgesneden werd. Het teken van het verbond (de besnijdenis) werd niet meer toegepast (Joz. 5:4-6). Over de geschiedenis van die 40 jaren wordt grotendeels ook gezwegen. Na het vallen van het oordeel in Num. 14 krijgen wij alleen de geschiedenis van de rebellie onder Korach, Datan en Abiram. Buiten die geschiedenis om staat 38 jaren stilte! (verg. Num. 20 met 33:38).

Enkele vragen blijven nog over. Was niemand dan gespaard? En wat was dan de functie van de tabernakeldienst in die tijd? Hoe moeten wij bovendien de straf op Korach en de zijnen zien?

Als wij zeggen dat “die generatie” veroordeeld en als geheel afgesneden werd, wil dat nog niet zeggen dat er geen uitzonderingen waren. Zoals Paulus het onder woorden brengt: “En toch heeft God in het *merendeel* van hen geen welgevallen gehad, want zij werden neergeveld in de woestijn” (1 Kor. 10:5, lees ook vs. 1-4). De Bijbel noemt een aantal mensen, dat van dit oordeel uitgezonderd zijn, onder meer, Mozes, Aäron, Jozua en Kaleb.³ Verder is het waarschijnlijk dat de Levieten hier niet bij betrokken waren, ook niet de vrouwen in Israël. De straf betrof de mannen, de zogenaamde krijgslieden.⁴ Voor de anderen bleef het verbond nog steeds van kracht. Zij zullen steeds baat hebben gehad van de offerdiensten in de tabernakel. Maar, zoals wij beneden zullen merken, was de tabernakeldienst ook anderszins van belang..

Laten wij even teruggaan naar de geschiedenis van de rebellie van Korach. Op de dag van de rebellie velt God het oordeel van de opensplijting van de aarde, en daarmee worden de gezinnen van Korach, Datan en Abiram verzwolgen. Ook hun 250 supporters die bezig waren reukwerk te offeren sterven aan het vuur dat direct vanuit de hemel hen verteert. De Here maakt hierdoor heel duidelijk dat Hij ter zijde van Mozes en Aäron staat. Hoe reageert de rest van het volk? Heel opvallend!

“De volgende dag echter morde *de gehele vergadering* van de Israëlieten tegen Mozes en Aäron, zeggende: Gij hebt het volk des HEREN gedood.” (Num. 16:41).

Wij merken het. De harten van de Israëlieten zijn inderdaad heel hard geworden. Er is geen sprake van geloof, zelfs niet als de Here op een heel opvallende manier Zijn oordeel laat komen. Alsnog geven zij de schuld aan Mozes en Aäron. Het lijkt nu heel gevaarlijk voor Mozes en Aäron. Wat zal er gebeuren? Zal het volk Mozes en Aäron afmaken? Wil God dan alsnog heel het volk uitroeien? Dat kan niet, ten minste, niet in één klap. God had aan Abraham *gezworen* dat zijn nageslacht het land zou beërven. De jonge generatie zal, na 40 jaren, weer opgenomen worden in Gods verbond. Maar zij moeten eerst opgevoed worden. De ouders kunnen niet in één klap worden gedood (verg. Num. 14:15-16).

De Here kiest om een plaag te zenden die uiteindelijk 14,700 mensen doet sterven. De Here laat duidelijk merken dat zijn toorn op het volk blijft. Maar hoe wordt de plaag gestopt? Alleen door het

² Zie verder D. Mathewson, “Reading Heb 6:4-6 in Light of the Old Testament” *Westminster Theological Journal* 61 (1999) 149-74.

³ Het oordeel over Mozes en Aäron dat ook zij het land niet mochten binnentreden staat geheel apart van het oordeel over hun generatie in het algemeen. Dit kwam veel later na dat de eerste generatie al gestorven was (Num. 20:12). Het houdt niet in dat bij hen geen geloof te vinden was. De oude generatie werd van het symbool van Gods rust afgehouden omdat zij wegens ongeloof de werkelijkheid achter het symbool niet zou krijgen. Dit is duidelijk niet de beweegreden bij het afhouden van Mozes en Aäron. Vergelijk Num. 14:35 met 20:12 en Deut. 32:51.

⁴ Uit Num. 14:29 kunnen wij opmaken dat de straf betrof de krijgslieden die in Num. 1 geteld waren. De Levieten hoorden niet bij die getelden. Bovendien was Aärons zoon Eleazar, die straks in Kanaän hogepriesterdienst zou doen, waarschijnlijk al boven de 20 in de tijd van Num. 14. Officieel viel het oordeel op de Israëlietische mannen. Dit blijkt ook uit Deut. 2:14-15 wat waarschijnlijk maakt dat de vrouwen niet bij de veroordeling betrokken waren.

reukwerk dat Aäron offert ten bate van het volk. Zo wordt Gods toorn gesust en de plaag gestopt. Het volk moet inzien dat zelfs hun aards leven afhankelijk is van de offerdienst die Aäron in de tabernakel zal verrichten. Als zij kiezen om Mozes en Aäron af te maken, zal dat gelijk ook hun eigen einde betekenen. Bij het verbond horen zij niet meer, maar de Here wil nog niet met ze afrekenen. De Here wil in zijn genade en liefde hun *kinderen* laten opvoeden opdat zij de plaats van deze oude generatie uiteindelijk kunnen innemen (Joz. 5:7).

De oude ongelovige generatie gaat nu 40 jaren in de woestijn leven. Geloof en vertrouwen op God hebben zij niet. Van het verbond wilden zij niet meer horen en daarom zijn zij ook in principe afgesneden. Maar hun aards leven koesteren ze nog. En ze hebben ingezien dat dat afhankelijk is van de verzoenende tabernakeldienst verricht door Aäron. De staf van Aäron blijft bewaard als een teken voor “de weerspannigen.” Zij moeten de leiding van Mozes en Aäron aanvaarden “*opdat zij niet sterven*” (Num. 17:10). Zij zullen dus 40 jaren onder die leiding van Mozes en Aäron moeten leven.

God zorgt ervoor dat het volk niet in één klap sterft. Zijn toorn *kan* verzoend worden. God heeft een eed gezworen, en die eed wil Hij nakomen (Deut. 1:8). De kinderen zullen weer in genade opgenomen worden. Tot die kinderen horen wij ook! Wij zijn aangenomen in Gods verbond. Ook wij mogen in Gods genade delen, mits wij op Hem ons vertrouwen leren stellen. Het evangelie moet met *geloof* gepaard gaan (Hebr. 4:2).